

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Kolek (štampelj) zneso vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu (administracija) in ekspedicijska na Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Popravnica za mladež.

Ker je počil glas, da v spomin petindvajsetletnice cesarjeve nameravajo v Zagrebu ustanoviti zavod ali napravo za uboge, ubožnico ali ubožilnico, se je v „Obzoru“ lani 6. dec. br. 283 oglasil g. Rubetić ter prav iskreno nasvetoval, naj se ustanovi popravnica (Correctionshaus) za zanemarjene otroke, češ, ta nam je najbolj potrebna. O tej priliki opisuje družinske in šolske razmere v Zagrebu, ki so dokaj žalostne. Njim podobne, če prav doslej v manjši meri, se prikazujejo že tudi v Ljubljani, in treba je, da se na-nje obrača pozornost vsih, katerim je skrbeti za našo prihodnost.

Mi imamo sedaj že, piše omenjeni učitelj, v Zagrebu ubožnico za onemogle starčke in starke, pa take imajo tudi druga mesta; imamo za bolne bolnico, za siromašno šolsko mladež dve sirotišči; samo treba bi bilo vse te naprave prestrojiti in povečati, vzlasti nadškofovsko; blaznico ali norišnico misli že tako napraviti dežela. Ako se ima toraj osnovati kak nov vstav, to bi bil najpotrebniši, kakor sem rekel, vstav, kjer bi se malopridna in duševno propadajoča mladina privajala na pot pravice, delavnosti, verne pobožnosti, ob kratkem na pot kreposti ali čednosti. Žalostno znamenje za sicer razsvetljeni 19. vek se vé da je, da se od dne do dne povsod napačnosti množijo, kreposti pa je vedno manj. Ni treba nam k temu primerov in dokazov iskati morda po Dunaju, Berlinu, Parizu in Londonu; imamo jih žalibože sploh dosta v svoji domovini, posebno po mestih. Saj smo že to leto v glavnem mestu Zagrebu dvakrat doživeli žalostnih takih primerov, da so dečaki od 15—17

let sedeli na tatbinski klopi pred sodnijo, in te dni so nalovili kakih 8 klatežev — mladicev od 9—13 let zaradi kraje ali tatvine. Pa je še več takih potepinov po ulicah, ktere bi policija k delu imela priganjati, kadar jih vidi na cesti brez dela. Ti nesrečniki, ki so sedaj polovljeni, so bili lani in predlanskim učenci normalnih učilnic; nekaj jih je že brez roditeljev ali starišev, nekaj jih ima zelo neskrbne roditelje, in eden ali morebiti dva sta, ki sta se popačila ukljub vsi skrbljivosti očetovi in materini. Dokler so hodili v šolo, bila je o njih vedna tožba, da se ne učijo pridno, da ne hodijo natanko v šolo, da grdo preklinjajo in kdo vé kaj še počenjajo; kazni pa — premajhne, kakoršne se — žalibože — dandanes smejo vpotrebovati v šoli, jih niso poboljšale, in tako ne vé, po kateri postavi so izostali iz šole, predno so dovršili po zapovedi vse štiri glavne razrede.

Kdor je le nekoliko pogledal v naše zagrebske šole, lahko se je popolnoma prepričal, kako žalostno, kako zanemarjeno, kako pogubno je domače odgajanje ali vzrejevanje dece v Zagrebu. Golo istino ali resnico hočem povedati; nočem ne za las pretirati. Od 60 otrok, kar jih vstopi v prvi razred, ne zna jih ne 10 moliti „očenaša“. Iz boljših hiš so otroci skor brez razločka razvajeni, svojeglavni, iz rokodelskih dosta pokvarjeni ali zanemarjeni. Človek ne bi si mislil, na kake napake naleti učitelj pri otrocih. Nočem jih tukaj naštevati, samo pravim — in to mi bodo spričevali tudi gospodje učitelji — da deca sedaj vé za razne reči, o kterih v šolah pripoveduje, za grehe, o kterih pred nekterimi desetletji že dorasli niso vedeli. Naj vam povem slučaj, ki sem ga sam te dni doživel v neki zagrebski šoli.

Vpisan je deček v prvi razred, in mati postrežnica napravi mu po mogočnosti obleko in knjižico, ter ga pošlje v šolo. Dečku — od prej navajenemu na potepanje in lenobo — se brzo pristudi šola in njen red, ter vrže tje ali proda knjige in gre med fakine. Mati ga išče, najde, prosi in nagovarja, naj gre v šolo. On ide od doma, toda — v svojo ljubo drhal. Po sporočilu učiteljevem izvé mestno glavarstvo, da oni deček ne hodi v šolo. Pokličejo mater in ji oestro zapretijo, ako ne bode dečka pošiljala v šolo. Ali dečka tudi sedaj ni bilo v šolo, toraj se pokličeta mati in sinek k glavarstvu, in ondi toži deček (da-si po krivem) lastno mater, da se ona zanj ne zmeni, da mu ne dá jesti itd., in tako se obsodi žalostna mati v zapor. Mali ta hudodelec se ne poboljša tudi vsled tega ne, toraj je bil spet on zaprt. Kadar pride iz zapora — deček okoli 7 let star — se je hvalil, da je v zaporu lepo, in da se ondi z drugimi igra. Plakala je mati pripeljavši mi ga zopet v šolo, ter mi je to vse sama pripovedovala. Jaz sem dokaj karal malega hudodelnika, ali ta mi na vse moje opomine in svarila z očmi še ne migne ne. Bolj predrzno in nesramno ne more noben razbojnik gledati, nego je to nesrečno dete ne ganivši se gledalo in poslušalo moja svarila. To je le en primer ali izgled, pa je tacih še več. Od kod neki to prihaja?

Glejte, od tod le: 1) Roditelji se ne brigajo ali ne ménijo za deco, ali ako se brigajo, jih razvadijo in pokvarijo. 2) Roditelji dajo slab izgled svojim otrokom. Čul sem na svoja ušesa, kar mi je dete odkritosrčno povedalo, da pri njem doma nihče ne moli, kajti oče pravijo, da ni Boga; drugi oče mi poročijo, da njegovemu sinu ni treba verskega poduka;

Podlistek.

Mladi Ladis.

(Povest iz sedanjega časa; poslovenil I. S. Gombarov.)

I.

Pred največjim in najlepšim hramom v postranski vasi na malem Štajarju je stala truma ljudi, in vedno še jih je več prihajalo, tako da je sčasoma napolnila ves precej velik prostor pred hramom. Starejši možaki so imeli navadno narodno obleko; visoke črevlje, breguše, kamižolo in okroglo kapico pod klobukom; fantje že bolj po novi modi: hlače, suknjo in klobuk. Ženske pa so bile v tisti dvomljivi noši, ki ni ne narodna, ne gosposka, ampak neka zmes, ki ženskam na deželi posebno godí. Tudi kmetje imajo svoje mode; pa lepše bi bilo, ko jih ne bi imeli.

V velikem številu zbrano ljudstvo je delalo velik hrup. Na enkrat pa je postalo vse

tiho. Voz se je pripeljal, ki je obstal na dvorišču in z voza je skočil mlad, zal fant ter urno odšel v hram. Takrat se je med množico na večjih straneh slišal glas: „To je Ladis“. Potem pa so se posamezni glasovi spet zgubili v hrupu množice.

Med tem je mladi Ladis urno stopal po stopnjicah v prvo nadstropje in šel naravnost v tako imenovano „veliko hišo“. Ondi je bila cela žlahta zbrana. V sredini hiše na visocih parah je ležala truga, ktero so ravno mislili zadelati. Ko pa so zagledali Ladisa, položili so spet trugino pokrivalo na stran ter odstopili. Ladis je pozdravil vse pričujoče, poškrpil mrliča z blagoslovljeno vodo, sklenil roki in tiho molil. Potem je srčno zatisnil mrliču oko, ki je bilo na pol odprto, bližal se stari ženki, ki je pri oknu na stolu sedela ter jej podal roko. Med tem so trugo zabili in jo odnesli iz hiše.

„Nismo se te več nadjali, Ladis,“ pravi ženka. „Zdaj pa je že dobro, da si prišel ter svojemu očetu posodiš zadnjo pot“.

Ladis na to ni nič odgovoril, ampak podal

je roko tudi mlademu dekletu, ki je zraven ženke sedelo, in jej reče: „Micika, kako se pa ti imaš?“ Micika odgovori: „Hvala, gospod Ladis, mora že dobro biti!“ in malo zarudi. Dekle je zalega, belega obličja, in velikih modrih oči; roke pa so bile rudeče in trde. To je bilo od težkega poljskega dela.

Stara ženka je zdaj vstala in šla iz hiše, in vsi, ki so bili v hiši, so šli za njo. Slišali so se že tužni glasovi zvonov od farne cerkve; tudi častitljivi dušni pastir, mežnar in ministrantji s križem so že šli proti hramu in za njimi nekoliko ljudi.

Pred vrati se je mrlič blagoslovil ter nesel na pokopališče. Za trugo so šli rajnega žena Katreja, nji na desni sin Ladis, na levi Micika, za njimi pa druga žlahta Bolnarjeva in vaščani in vaščanke. Dolga red spremljevalcev je glasno molila za dušo rajnega, samo dve babici niste molili. Ena pravi svoji tovarišici: „Stari Bolnar je imel eno oko odprto; bode spet kmalu nekdo v žlahti umrl“. Druga odgovarja: „Aj botra, ali niste videli, kako ročno mu ga je bil Ladis zatisnil?“ Ko ste se

tretji se zaroti, da bode prestopil k drugi veri, ako se sin njegov sili k učenju katekizma; četrti ne pusti svojih otrok k sveti maši itd. 3) V šoli ni potrebne ostrogi in je biti ne more, dokler je ne dopustijo nekaj preljudo-ljubne postave, nekaj pa stariši sami, kateri koj priletijo v šolo in kregajo učitelja, če jim je kaj kaznoval dete; meni samemu se je to že dogodilo. 4) Ker gosposka ne čuje o tem, kako se otroci doma izrežajo, kako se oni, ki ne hodijo v šolo, brez dela potepajo. V drugih državah imajo postave, ktere prepovedujejo loviti koristne ptice, ali mučiti živali; zakaj se ne bi smelo gledati na roditelje, kako odgajajo svojo deco in kako za njo skrbijo? 5) Vzrok je temu tudi hudo sedanje brezverstvo in brez-božtvo. Temu vsemu pa bi se opomoglo in vse bi se obrnilo na bolje, ko bi roditelji bili pravi kristijani, in bi v pravem krščanskem duhu vzrejevali svoje otroke, ali — dokler tega ni, zastoj je vse. Lepo pravi Francoz Carcelles v svojem izveštji o vzgoji: „Brez versko-nravne odgoje nauk sam nikakor ne more ubraniti vedno rastočega števila hudodelstev in pre-greškov“.

Ker se mladež kviri tako zelo, treba je, da se tudi pri nas osnuje popravnica, kakoršne imajo druge države, francoska, nemška, pak zdi se mi, da je tudi v sosednji Ljubljani. Taki vstavi so storili veliko dobrega. Tak vstav je napravil na Francoskem Robert Albreški okoli XI. stoletja najprej za izkvarjene ženske in poznej tudi za moške. Po prizadevanji Robertovem so kmalu opuščala se blodilišča ali hiše nečistovanjske, in grešnice so postale skesane spokornice. Kasneje so po njegovem zgledu ravnali Fulko neuillyski, Janez od Boga, in društvo Dames de Lorette, ktero išče zablodela ženstva poboljšati ali dobre ovarovati zablode ali padca.

Če nočemo, da se hudobija vedno bolj vgnjezduje med nami že v mladih srcih, če nočemo, da nam se temnice ali ječe napolnijo in da jih bomo le še več zidati morali, prihi-timo temu, dokler je še čas, v okom ter na otroško vzgojo obračajmo večo paznost, in kakor je potreba že silna, vstanovimo tudi po-pravnico. Za najdenišče nisem, da bi se na-redil, kajti hvala Bogu še ni tolike potrebe, in čemu bi se tudi podpirala grdobija.

Gospod vrednik! Ne bil bi spregovoril o tem besede, ko bi me srce ne bolelo, ker nam mladež gine razuzdano, in ko bi se ne nadejal,

babšeti to zmenile, pridružili ste se „očenašu“, kterege so drugi že domolili do zadnje prošnje: „reši nas vsega hudega!“ Manj se je je opa-zilo, kako sta med tem tudi dva fanta molitev motila. Završnikov Tone je namreč rekel Brez-nikovemu Tinetu:

„Veš Tine, Ladis pa vendar ne bo vzela Micike, čeravno zdaj oba zraven matere gresta, kakor bi že bila zaročena.“

„Misliš? Tine, ko bi pač tako bilo! Pa saj sta že zaročena!“

„Pojdi, pojdi, tega ne verujem!“

„Gotovo, Tine!“ In Tine je žalostno pogledal proti nebu. Ta Tine je bil črvst, čokat fant, blagega in odkritega srca. Vsa vaška dekleta so nanj gledala; on pa ni maral za nobeno, nego za edino Miciko. Ta edina pa je njegovo ljubezen zametovala.

* * *

Rajni Bolnar, kterege so žlahta in sosedje v tako obilnem številu spremili na kraj miru, bil je eden najumniših, pa tudi najbolj pre-možnih in spoštovanih vaščanov. Pisal se je prav za prav Ladislav Lichtenwallner. To ime

da je med duhovsko in deželsko gosposko še dokaj dobromislečih, katerim je blagor naroda in zveličanje duš na srcu. Jaz jim to reč priv-zujem na dušo.

Tako vrli Rubetič. — Žal mi je, da je res le dozdeva, kar pravi, da imamo v Ljubljani že popravnico ali boljšalnico za zane-marjene otroke. Vstanov pač imamo nekaj v ta namen; naj omenim le Metelkove, Me-dijatove itd., toda — naprave take, prav vredovane hiše za zanemarjeno deco — žali-bože — še nimamo. Ne vém, kako se vlada Metelkova vstanova, doklej je zvršila se Me-dijatova oporoka; ne bilo bi napak, ko bi oni, katerim je moč in morda celo dolžnost, pobarali o tem na dotičnem mestu. Potreba raste tudi pri nas v nekaj beli, sedaj čedalje bolj — osiveli — Ljubljani. Kar so pri nas jeli po-puščati nekaj navadno prejemanje sv. zakra-mentov, šolsko mašo med tednom, po šolah molitev, veronauk itd., raste tudi pri nas v verskih rečeh nevednost, v nravnih napačnost, peša mladina duhovno in bati se je, da bode mlada naša nada — mladež — bodočnosti madež!

O sprejemanji v srednje šole niso več redki učenci, kateri ne znajo poglobitnih resnic sv. vere, zapoved božjih in cerkvenih itd. Ako pojde tako naprej ali nazaj, kam pridemo! Gorjé svetu zavoljo pohujšanja! Pohujšanje sicer mora priti, ali vendar gorjé tistemu člo-veku, po kterege pohujšanje pride.

In da bode tacihi človekov, tacihi nesrečnihi ljudi čedalje manj, ne pa čedalje več, za to — za to skrbimo z zedinjenimi močmi, vsak po po svoje, pa tudi skupaj po vstanovah in vsta-vih katoliških!

J. M.

Kranjska.

— V Ljubljani 9. jan. Kakor smo že v zadnjem listu omenili, izvoljen je v Postojni za deželnega poslanca g. Adolf Obreza, po-sestnik iz Cirknice s 43 glasovi; g. Vilhar jih je dobil 36. Predsednik volilne komisije je bil g. Hren, ki je s prva sam kandidiral, potem pa, ko je videl, da propade gotovo, je od kan-didature odstopil, in priporočal g. Obrezo. Kakor smo že omenili, tudi mi proti volitvi g. Obrezovi čisto nič nimamo, smo ga timveč priporočali volilcem, ker za gotovo vemo, da on ni tistega duha, ki navdaja Zarnika ali pa

kaže, da ni bil ondašnji domačin. Na njegovem posestvu je stanovala poprej starodavna do-mača družina, a zadnji gospodar je tako slabo gospodaril, da je prišel na boben. Na dražbi je posestvo kupil ta Ladislav Lichtenwallner. Ljudje niso znali, od kod je bil prišel, še nje-govega imena si niso mogli zapomniti, zato so si ga pa prikrajšali in da vedno le „Bolnarja“ imenovali. Ker je bil zveden, moder in pošten mož, so se ga kmalu privadili, in veličastni spreved je pričal, kako so ga spoštovali. Imel je semo enega otroka, Ladislava, zalega, ži-vega fanta, ki je kazal veliko talentov. Ker je oče vedel, da je to velik zaklad za človeka, ako se v mladosti kaj nauči, dal ga je po dovršeni domači šoli v mesto. Tako je bil za časa mladi Ladis odtegnjen skrbnim maternimi očem in izročil tujim rokam, kar je bilo zanj največa nesreča. V naslednjih dogodkih bode se videlo, kakošnega krivega duha se je bil Ladis v mestu navzel, ki je neskušenege mla-denča motil in slepil, na veliko žalost stari materi, njemu pa še na večo nesrečo.

(Dalje prib.)

Hrena. Da smo potem proglasili g. Vilharja za kandidata, bilo je čisto naravno. Prosili smo volilce, da nam do ponedeljka naznanijo kan-didata, za kterege se bodo odločili, da ga očitno proglasimo; pa nihče se ni oglasil ne za g. Obrezo, ne za g. Zelena, pač pa je več Pivških volilcev poslalo lastnoročno podpisano pismo, v kterege so g. Vilharja oklicali za svo-jega kandidata.

— Nek dopisnik iz Gorenjskega v „Slov. Narodu“ pretresa, kaj je poglobitni vzrok, da se nekteri učitelji orglarstvu odpovedujejo, ter pristavlja, da se na Nemškem in Avstrijskem razpisujejo orglarske službe po 300 do 500 gl. na leto. Tudi na Kranjskem nesó nektere orglarske službe več kakor 500 gl. na leto, pa orglar mora razun orglanja oskrbovati tudi mežnarijo. Da bi učitelji zastoj orglali, tega ne zahteva nihče, in mislimo, da se premož-nejše fare ne bodo branile plačevati jim za orgljanje po 100 do 150 gl. na leto; v manj-ših in bolj revnih farah bodo morali pa tudi učitelji nekoliko potrpeti in ozir imeti na rev-ščino faranov. Kjer bodo učitelji kazali dobro voljo, tam porazumljenje ne bo težko.

— Nesrečen, a blag mož. Pod tem naslovom obiral je nekdo v listku zadnjega „Slovenskega Naroda“ blagega Knaffelna, ki je kranjskim vseučiliškim dijakom zapustil ustanovo, kakoršne drugi avstrijski narodi nimajo. Pisatelju se čudno zdi, da duhoven Knaffel te usta-nove ni naredil za bogoslovske, ampak za sve-tovne fakultete in da varstva ni izročil kakemu duhovniku, ampak na Dunaj bivajočemu na Kranjskem rojenemu jezičnemu doktorju. Iz tega sklepa, da Knaffel je moral imeti neko antipatijo do duhovskega stanu, da je bil po-siljen, nezadovoljen, nesrečen duhoven, ter na-tančno popisuje, kako je morda mati tarnala in jokala, oče pa se jezil in klel, ko je Knaffel hotel iti na Dunaj in ne v bogoslovje. Svojim starišem na ljubo stopil je v bogoslovje na Dunaju in je postal čestit duhoven karakter, pameten mož, ki je zvesto spolnoval dolžnosti svojega stanu. Pa vse žive dni ga je v prsih grizlo in peklo, da je postal duhoven in sklenil je ustanoviti lepo ustanovo, da bi svoje rojake obvaroval nesreče, ktera je njega trpinčila. Na koncu pristavi Narodov pisatelj še P. S., v kterege pravi, da naj sodijo bralci, kdo je v spisu o Knaffelnu bolj pravo zadel, on ali pa g. K. Naj tedaj bralci sodijo! Kar je o Knaf-felnu pisal „Slovenec“, vzeto je iz njegove oporoke, je tedaj avtentično, kar pa piše Narodov, Crucifer, si je kakor sam pravi, v svoji glavi kombiniral ali izmislil. Kdo ima tedaj bolj prav? Kakor je razvidno iz oporoke, bil je Knaffel tudi vnet in pobožen duhoven, ki je hotel pred zgubo obvarovati kranjsko mladež in jo vtrditi v krščanskem življenji. Kako se to strinja s posilstvom, kterege mu podtikuje Narodov dopisnik?

Da pa ni ustanove naredil za bogoslovce, je bilo čisto naravno, ti so bili preskrbljeni, in ravno tako naravno je, da je oskrbovalstvo ustanove izročil jezičnemu doktorju, ker nam-reč tako oskrbovanje spada v njih področje. Če bi bil hotel, kakor Narod trdi, s tem po-kazati svoje nezaupanje do duhovstva, bi bil moral samo duhovne odstraniti, ne pa tudi medicinarjev in modroslovcev. Ali morda tudi tem ni zaupal? Sicer pa nam ta spis v Naro-du kaže, da liberalci ne poznajo nikakoršne hvaležnosti in se ne boje z blatom okidati in grdo natolcevati celo takih ljudi, od kterege vživajo največje dobrote. Za tako ravnanje nimamo pripravnejše besede, kakor Greutarjev „Pfui!“ —

Koroška.

Iz Koroškega 4. januarija. — c — (Liberalna taktika). Dne 23. novembra preteklega leta je bil nek Špitaler, mizarški mojster iz Afere, kot agent neke pemske zavarovalne banke prišel v Vrđiče in je šel tam v neko žganjično krčmetino, kjer je več luteranskih kmetov iz luteranske fare sv. Ruperta žganje pilo in igralo. Med prišedšim in poprejšnimi že pijanimi gosti se vname prepir, ker so pijani luteranci od došlega katoličana tirjali, da mora za nje žganjice plačati, končno so mu začeli nagajati kolikor so le mogli, in ga celo tepsti. Štiri ure je bil Špitaler med temi divjaki v veliki stiski, dokler ga ni neki Ivan Glincaer, edini katoličan med njimi, otel jezikom in rokam teh surovih rogoviležev.

To dogodbo je tudi vredništvo sicer malo znane pa strastno liberalne „Süddeutsche Post“ izvedelo, pa jo je v svoji številki 101 od 18. decembra 1873 tako zavelo, kakor da bi bil Špitaler liberalec, pijani luteranski kmetje pa sami fanatični katoličani, ki so Špitaler-ja le zato napadli, ker se jim je liberalec zdel; in S. P. surovim katoliškim divjakom po svoji navadi bere levite. — Ni to nesramno hujskanje zoper katoličane? Špitaler, zvest katoličan in ud aferčeskega katoliško-konservativnega društva, je bil od liberalnih luteranskih kmetov surovo napaden, liberalni dunajski listi pa se predrznejo pisati, da je bil liberalec Špitaler od ultramontanskih kmetov hudo stopen!

Sp. Avstrijska.

Iz Dunaja, 3. januarija. — Ko so v ministerskem zboru pretresovali konfesijonelne postave, so neki sprevideli, da so ministri še vse premalo izurjeni v cerkvenem ali kanoničnem pravu, da bi kateri izmed njih zamogel te postave prav izdelati. Sklenili so tedaj na pomoč vzeti starokatoliškega strokovnjaka kanoničnega prava, profesorja Maassen-a. Pa Stremajer, pravijo, ni hotel nič vediti o Maassenu, in je zaradi tega sestavil ministerski odbor, ki ima izdelati omenjene postave. — Ubogemu Stremajerju liberalci tudi očitajo, da hoče neki porazumeti se s Tirolci o šolskem vprašanju in škofom dati virilni glas v deželnem šolskem svetu. Pravijo, da je bil ravno zaradi tega na Dunaj poklical cesarskega namestnika grofa Taaffe-ja; pa Tirolci ne zaupajo ne Stremajer-ju ne Taaffe-ju, in liberalni listi so se le na videz hudovali nad Stremajerjem, da bi s tem preslepili katoličane. Sicer pa bodo Stremajerju na pomoč prišli liberalni prvaki državne zbornice, in bodo neki poslanecem predložili postavi o posilnem civilnem zakonu in o razmerah „staro-katoličanov“.

— **Predsedništvo** državne zbornice je že objavilo dnevni red prihodnje seje, ktera bode 21. t. m. Na vrsto pride tudi predlog Kronawetter-jev, da sme vsakdo poslušati razprave trideseterih, ki naj preiskujejo, kaj je bil vzrok borzne krize in kako bi se za prihodnje to odvrnilo. Radovedni smo, če bo dr. Kronawetter pri ti priliki omenil občnega mnenja, da so kakor na Francoskem Bazaine-a na Dunaji prijeli le Offenheima in ga storili odgovornega za vse, kar so drugi zadolžili; še bolj pa smo radovedni, kaj bode storila liberalna večina s Kronawetterjevim predlogom.

Nemška.

10. t. m. se vršijo volitve za državni zbor. Liberalci se nič dobrega ne nadejajo, ker vedo, da si bodo katoličani po Renskih in Šlezijških

pokrajinah pridobili več poslancev, kakor so jih doslej imeli, da-si večine v zboru še ne bodo imeli. Konservativna stranka v Berlinu postavila je feldmaršala Moltke-a za svojega kandidata.

— Časnik „Provinzial-Correspondenz“ piše v članku o volitvah in o nemški vojaščini: Če si hoče nemško ljudstvo zagotoviti mir, varstvo svojega posestva in srečo v svojem delu, bode pri volitvah zaupanje razodevalo le takim možem, ki imajo trdno voljo podpirati vladu v narodni politiki, v ohranjenji nemške vojaščine in v varovanji duhovnih dobrot v narodu.

Francoska.

Z novim letom so začeli pobirati nove davke. Da-si Francozje vejo, koliko je vreden denar, se vendar le redkokrat pritožijo o naloženih jim davkih. Brez posebnih ogovorov plačajo, kar se jim naklada, zato pa si prisvojujejo pravico, vladu grajati, kolikor jim je ljubo in drago. — Listi objavljajo pismo, kterege je minister bogočastja razposlal francoskim škofom. V tem pismu minister pravi, da pastirski listi nekterih škofov žalijo sosednje vlade. Nasledke bodo škofje najprvi čutili. Vlada tedaj želi, da bi se to več ne zgodilo in priporoča škofom, naj v časti imajo obstoječe oblasti in se umirijo, ter s tem pripomorejo k občnemu potolaženju. — Liberalci so jako zadovoljni, da je vlada zavrnila škofe; pa ona, kakor piše „Union“, jim ne more kratiiti pravice protestovati zoper zatiranje cerkve, ker beseda škofov vlade ne veže bolj kakor nas njena vera; vlada tedaj nikakor ni odgovorna za pritožbe škofov. — Pomenljivo je, da pri vošilih za novo leto prezident Mak Mahon čisto nič ni omenil politike. Pariški gouverneur general Ladmirault pa je častnikom, ki so mu vošili novo leto, kaj vojaško govoril. Le njim, je rekel, se je zahvaliti, da se ni kalil javni red in mir. Zato naj delajo in v vojni si prizadevajo, da Francoska zopet zadobi v Evropi tisto veljavo, ktera ji gre. Pa Ladmirault je le vojak in ne politikar, zato njegeve besede nimajo nikakoršne veljave.

Španjska.

Minister notranjih zadev je razposlal gubernérjem provinc razglas, naj karlistične in kantonalne liste zateró. Če bi smeli verjeti vladinim poročilom, z novo vlado prav dobro (?) stoji in ji od dveh krajev izrekajo svoje zaupanje in svojo pomoč. Dežela, pravijo, je mirna (?), le v Saragosi je bil boj med vojaki in nekimi prostovoljci svobode, ki je trpel 8 ur. Vojaki so vjeli 200 prostovoljcev in jim vzeli 6 kanon, veliko pušek in streljiva.

Tudi v Valadolidu, Badajocu, v Malagi in na Balearskih otokih so prostovoljci delali nemir, pa niso nič opravili in se brez vse sile razorožujejo.

Castelar je proglasil protest proti silnemu ravnanju zoper konstitucionelne Kortese, v katerem pravi, da ga vest in čast ločite od demagogov in odtegate od situvacije, ktero je napravila silo bajonetov! Več poslancev večine se je pridružilo temu protestu.

Rumunska.

V nekem Dunajskem listu je brati, da se hoče Rumunska, namesto da bi Turški vladi plačevala letni davček, enkrat za vselej s primerno istino odkupiti. Ta misel, kakor pravi „Reform“, ni nova, ampak se je to že večkrat nameravala tudi v Belemgradu. Turška vlada bi prav storila, da bi sprejela to ponudbo,

boljši je, da zdaj dobi naenkrat dokaj denarjev, kakor pozneje morebiti čisto nič več.

Domače stvari.

(*Popravek.*) V zadnjem listu je po naključji izostal „Novičini“ citat Zarnikovega programa od l. 1869, ki se gledé šolskih in verskih postav glasi: „Da je v verskih in šolskih zadevah za naš narod ta politika najkoristnejša in najshodnejša, katero večina zdanjega Kranjskega deželnega zbora sledi. Jaz sam, ako bi bil v tem zboru sedel, nikdar ne bi bil drugače v omenjenih zadevah glasoval. Posebno mi pa do tega stoji, da se šola od cerkve ne loči; vsako delovanje za ločitev zdi se mi vedno jako škodljivo in pogubivno za naš narod.“

(*Naznanilo ljubljanske čitalnice.*) V tekočem predpustu napravi narodna čitalnica Ljubljanska veselice sledeče večere: V saboto 10. januarija t. l. plesovna vaja. V nedeljo 18. jan. t. l. ples. V ponedeljek 2. februarija Vodnikova svečanost. V saboto 14. feb. ples. Vabijo se vljudno k tem veselicam v obilno vdeležbo izključljivo vsi č. čitalnični udje, katerim se tudi prištevajo delalni družabniki, imajoči vse društveniške pravice. — Za svečanost 2. februarija, to je na spomin rojstnemu dnevu Vodnika, kteri bo združen z besedo, izdavalo se bo posebno povabilo s programom. — Začnó se te veselice vselej ob 8. uri zvečer.

(*Vabilo.*) Občni zbor katoliško-političnega društva bode v nedeljo 11. januarija 1874 v društvenih prostorih. Vrsta obravnave: 1. Slavnostni govor. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev novega odbora. — Začetek ob 5. uri zvečer. — K obilnemu vdeležtvu vabi vljudno vse č. g. člane. O d b o r.

Razne novice.

— Vipavskemu dekanu, g. Grabrijanu so na sveti večer nekteri suroveži okna pobili. Sodnija, je to reč preiskavala pa samo enega našla, ki je pesek in kamnje metal v farovška oknja, in ta je liberalec. Obsodila ga je na tri dni v zapor.

— V Suhodolji je za župana izvoljen posestnik Matija Janežič.

— Grozno hudodelstvo se je blizo Adony na Ogrskem zgodilo pred nekterimi tedni, hudodelstvo, ktero očitno kaže, kako slabo se skrbi za varstvo po deželi. In v tem oziru je vedno hujše, kajti od dne do dne se množijo hudobije. Kmečko dekle, ki je služilo v Budapeštu, je božične praznike želelo biti doma pri svojih ljudeh. Voziti se po železnici to se jej zdi predrago, toraj sklene, da-si precej daleč, peš podati se domu. Srečno pride deklica v Erčin; tu jo pa prestrežeta dva možaka, jej vzameta vse, kar je nesla seboj, in osem goldinarjev denarja, kar ga je imela. Jokaje gre deklica dalje, kar jej pride nasproti možak, kteri jo prav priljudno poprašuje, zakaj joka in tako vzdihuje. Odkritosrčno jame pripovedovati tujcu svojo žalostno osodo, kako sta jej pobrala vse, kar si je trdo prislužila, kako je hotela oveseliti z nekterimi darili svoje stariše, pa kako je sedaj ob vse. Tujec pobara deklico, bi-li poznala roparja, ko bi ju po naključji kje videla? To je da, pravi, še čez deset let bi ju spoznala! Komaj spregovori te besedice, možak hudo zabrlizga in v tem hipu prideta ona roparja, o kterih sta govorila. Pa kaj storijo grdi tolovaji? Primejo deklico, privežejo k nekemu drevesu, s prav ostrim že-

lezom izdolbejo jej obe očesi, pa naglo pobegnejo ter prepustijo nesrečnico žalostni osodi. Na večer še le dobijo slepo revo nekteri memogredoči ljudje in jo peljejo seboj domu. Nečloveških tolovajev iščejo sicer, toda doslej brez vspeha. Tako se je 27. decembra sporočilo v „N. P. J.“ —

— Iz Dolenjskega se poroča, da že dolgo ni bilo take suše, kakoršno imamo zdaj. Podgorci na Gorjancih morajo po dve uri daleč hoditi po vodo, ker so vse kapnice suhe in prazne vse luže.

— Iz Senožeškega okraja 1. jan. Funkcionarji državnega pravdnštva stopijo z nastopom novega leta v postavni sodnijski kolovoz. Za ta kraj je, kakor se čuje, nekdo dekretiran, ki se je imel preteklo leto pri deželni sodnji zaradi nekega odstopnega pisma zagovarjati, katero je bilo 16. dne julija pisano, a za 5. istega meseca datirano. Odstopjemnik in odstopnik sta skupila po 2 meseca zapora pri tej kupčiji; naš funkcionar se je pa opravičil s svojo prisego, da ni nič goljufnega videl ne mislil v tej kupčiji. Vsakako so v ozir občinstva sitne take situacije za človeka, ki ima nalogo, zoperstavne prestopke zasledovati in pravici pot gladiti.

— Bazaineova žena smela bi se v zgled staviti vsim ženam. Dokler je trajala sodnijska preiskava moževa, stanovala je v nekem samostanu; med sodnijsko obravnavo se pa skoraj ni umaknila iz cerkve, kjer je neprenehoma molila za svojega moža, ki je oče trem otročičem. Ko je bil Bazaine od Mac-Mahona pomiloščen, šla se je prezidentu za to milost zahvaliti, ter ga je ob enem prosila, da bi smela blizo njega stanovati. Čim večji je nesreča njenega moža, tim gorečnejša je njena ljubezen do njega, kar je tolikanj bolj častno za njo, ker še ni stara 30 let, mož njen pa že 63 let. Maršalovka je verna in pobožna žena, zato pa tako lepo in ginljivo ravna s svojim nesrečnim možem, kar bi posvetne žene težko storile.

— V Giesingu na Bavarskem so lansko leto napravili loterijo, ktere čisti dohodek je bil odločen za zidanje ondašnje cerkve. Ko so pa številke bile vlečene, so bili pozabili nekaj številke djati v posodo. Vsled tega so se nekteri pritožili pri sodnji, ki je 31. decembra razsodila, da je bilo vzdiganje neveljavno in se ima ponoviti.

Najnovejša poročila.

Iz Pešte, 7. januarja. Vsled razgovorov, ki so jih imeli na Dunaji, bo društvo mnogih bank dalo vladi denar, ki ga potrebuje v odkupe delnic vzhodnje železnice.

Iz Brlina, 7. januarja. Sodnja v cerkvenih rečeh je danes v zadevi kaplanijskega oskrbnika Moehnike-ta v Kippsspringu zoper Baderbornskega škofa razsodila, da zaukaza (škofov od 13. oktobra 1870 in velicega namestništva od 29. novembra 1870), ki tožnika odstavljata od službe, nič ne veljata.

Iz Pariza, 7. januarja. Telegram iz Barcelone naznanja, da je tam nekaka razdraženost. —

Preklicuje se govorica, da je Castelar Špansko zapustil.

Pismo Templovo trdi, da ni odstopil od svojega poprašanja.

Iz Carigrada, 7. januarja. Angleški počrtnik je dobil odpust za tri mesce in je včeraj odšel. Nova postava za kolek določuje za vsak časnik 2 pari.

Iz Dunaja 8. jan. Nek dunajski list poroča, da se cesar z grofom Andrassijem podajo 9. februarja v Petrograd.

Iz Monakovega 8. jan. Princesina Gizela je porodila deklico.

Iz Rima 8. jan. Grof Paar je izročil papežu svoja pisma in potem obiskal kardinala Antonelija.

Umrli so:

7. jan. Marija Juvan, strežnica, 63 l., za srčno napako.

8. jan. Jože Zahradnik, gostaç, 78 l., exud. pleuriticum. — Miha Omejec, gostaç, 70 l., za pljučnim mrtvoudom. — Jera Rupnik, gostaçka vdova, 60 l., za marasmom. — Luka Skodlar, delalec, 64 l., za oslabiljenjem. —

Listnica vredništva.

Gospode naročnike prosimo, naj malo potrpe, če lista redno ne dobivajo; v kratkem, upamo, bodo zmešnjave, ktere se deloma godé na poštah, vse odstranjene.

Mesečni izkaz banke „Slovenije“.

Požarni oddelek.

Stanje dne 31. novembra 1873: 15220 polie, 46.697,187 gld. zavarovane istine, 457,347 gld. 62 kr. premije.

30. decembra 1873: 16365 polie, 50,001.150 gld. zavarovane istine, 503.674 gld. 15 kr. premije. — Prirastek: 1145 polie, 3.303.933 gld. zavarovane istine, 46.326 gld. 54 kr. premije.

Pri srečkanju lozov filharmoničnega društva so bile vlečene te-le številke:

(Konec.)

66026,	66184,	66523,	66629,	67138,	67533,
67561,	67566,	67674,	67754,	67882,	67982,
67988,	68007,	68268,	68483,	68538,	68564,
68891,	68971,	69151,	69335,	69418,	69437,
69563,	69667,	69698,	69755,	69818,	69905,
69968,	70032,	70038,	70115,	70146,	70700,
70906,	71104,	71241,	71326,	71339,	71466,
71685,	71818,	71934,	72039,	72882,	72898,
72987,	73055,	73081,	73091,	73127,	73154,
73214,	73268,	73363,	73408,	73580,	73636,
73649,	73734,	73812,	73844,	73973,	64011,
74139,	74330,	74665,	74885,	74998,	75018,
75129,	74140,	75353,	75828,	75963,	76148,
76154,	76209,	76319,	76463,	76548,	76597,
76703,	76706,	76733,	76833,	76923,	77051,
77183,	77229,	77321,	77478,	77591,	77697,
78266,	78437,	78613,	78797,	78916,	79031,
79048,	79060,	79380,	79541,	79610,	79814,
79890,	80130,	80474,	80681,	80910,	81470,
81610,	81775,	82020,	82033,	82165,	82310,
82861,	82964,	82977,	83575,	83532,	83783,
83886,	84316,	84391,	84527,	84645,	85227,
85568,	85501,	85711,	85766,	85819,	85876,
86077,	86114,	86611,	86690,	86814,	87114,
87192,	85364,	87448,	87505,	87577,	87731,
87742,	87772,	87931,	88423,	88438,	88572,
88684,	88889,	89313,	89286,	89363,	86561,
90029,	90402,	90466,	90532,	90636,	91041,
91542,	91640,	91765,	91868,	92005,	92042,
92238,	92320,	92421,	92475,	92497,	92668,
93097,	93223,	93341,	93379,	93585,	93683,
93704,	93725,	93967,	94024,	94158,	94220,
94341,	94347,	94380,	94580,	94631,	94763,
95094,	95253,	95298,	95395,	95543,	95631,
95717,	96117,	96119,	96161,	96227,	96325,
96411,	96742,	96794,	96925,	96973,	97080,
07185,	97247,	97350,	97527,	97551,	97692,
97884,	97901,	98384,	98552,	98586,	98894,
98912,	98958,	99039,	99281,	99555,	99607,
99620,	99809,	99837,	99868,	99896,	

Eksekutivne dražbe.

3. Jan. Ulčar-jevo iz Mal. Vrha (2434 gl.) v Litiji. — 3. Jan. Korafin-ovo (866 gl.) v Novem mestu. — 3. Ferd. Kleinmajer-jevo (680 gl.) v Žužemberku. — 2. Jozefe Vauter-jevo (350 gl.) v Litiji. — 2. Fr. Praznik-ovo (1500 gl.) v Litiji. — 1. Leop. Puhar-jevo (3700 gl.) v Kranji. — 2. Jož. Pauer-jevo hiše v Ljubljani na Šent-Peterskem predmestji:

štev. 13. cenjena 14.000 gl. }
" 134. " 9.500 " } v Ljubljani.
" 135. " 9.000 " }
travniki v Krakovem cenj. 3.710 " }
1. France Malner-jevo iz Hudikovca (2510 gl.) v Ribnici. —

13. jan. 3. Mar. Kraker-jevo (600 gl.) v Kočevju. — 3. Mat. Lukanič-ovo (44 gl.) v Črnomlju. — 2. Bt. Lužar-jevo z Homca (1399 gl.) v Kamniku. — 2. Andr. Kapuš-ovo (1380 gl.) v Kamniku. — 2. Mih. Koš-ovo v Bistrici. — 2. Kat. Hlovar-jevo (4143 gl.) v Zatičini. — 3. Lucije Frice-tovo (140 gl.) v Črnomlju. — 1. Mart. Butina-vo iz Banjaloke (682 gl.) v Kočevju. — 1. Andr. Repnik-ovih dedičev iz Senčurja (602 gl.) v Kranji. — 1. Matija Poglajen-ovo iz Potoka (750 gl.) v Litiji. — 1. Jan. Kostrin-ovo iz Šturije (300 gl.) v Ipavi. — 3. Tom. Istenič-ovo iz Predgriša v Idriji. —

14. jan. Janez Zor-ovo (Kolar) iz Dvora (7500 gl.) na Vrhniki. — 3. Gr. Homoc-ovo iz Hriba (860 gl.) na Vrhniki. — 3. Alb. Panovič-ovo (1570 gl.) v Črnomlju. — 2. Jož. Glavič-ovo iz Klečet (1112 gl.) v Žužemberku. — 2. Mat. Kvas-ovo iz Sp. Jorž (570 gl.) v Kamniku. — 2. Fr. Trbižan-ovo iz Goč (2505 gl.) v Ipavi. — 2. Jak. Mohorčič-ovo (2507 gl.) v Ipavi. — 2. Urš. Smuk-ovo iz Planine (600 gl.) v Črnomlju. — 2. Fr. Jagodič-ovo iz Komende (385 gl.) v Kamniku. — 3. A. Pelko-vo iz Velesovega (1128 gl.) v Kranji. — 1. Srenja Ubelska (6440 gl.) v Senožečab. — Helene Smuk-ovo iz Kota (7 gl.) v Črnomlju. — 1. Jož. Kollman-ovi konji, vozovi in hišno orodje (1688 gl.) v Ljubljani. — 3. F. Okor-ovo iz Rožnika (870 gl.) v Ljubljani. — 3. Jan. Čeč-ovo iz Studenca (733 gl.) v Ljubljani.

15. jan. 3. Ant. Jeschenagg-ovi prav Zarub-ovi hiši na velikem trgu (28.000 gl.) v Ljubljani. — 2. Jernej Hribar-jevo Amberg, (1428 gl.) v Žužemberku. —

Telegrafne denarne cene

8. januarja.

Papirna renta 69.50. — Srebrna renta 74.40. — 1860letno državno posojilo 104.75. — Bankine akcije 1022. — Kreditne akcije 239.25. — London 113.10. — Srebro 106.25. — Ces. kr. cekini —. —. — Napoleon 9.01 1/2.

Na prodaj je:

1. Več posodja: a) sodov iz trdega, b) barigelj iz mehkega lesa, z železom obitih in v dobrem stanu. Če se roba skupaj vzame, se utegnejo dobiti prvi po 1 gl. 60 kr., drugi po 70—80 kr. — Tudi nekaj družega pohišja: miz, stolov, dolgih miz za na vrt itd. se dobí po spodobni ceni.

2. Njiva na Ljubljanskem polji precej unekraj magazinov, 1 kos skupaj do 4 oral (johov) s kozolcem 8 štantov — vse skup za kacijh 2500 gld.

3. Travniki na Brezovici, ki je od Škandrovega zemljišča, pri stražnici (vahtnici), kjer gre železnica preko, — za kacijh 1100 gld. Če bi bila precej gotova plača, morebiti še kaj manj.

Kdor želi pod roko kaj teh reči kupiti, zvé bolj na tanko v Št. Peterskem predmestji hiš. št. 90. (21—3)

Turnska ura

je naprodaj, s 3 kladvi, za kako podružnico ali farno cerkev z manjšimi zvonovi. Kaj več ustneno ali pismeno pri fajmoštru v Polšniku. (3—2)